

Til beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard Thomsen, bm@bm.dk
socialminister Astrid Krag, min@sm.dk
sundhedsminister Magnus Heunicke, sum@sum.dk
beskæftigelsesordførerne og Folketingets Beskæftigelsesudvalg,
socialordførerne og Folketingets Socialudvalg,
sundhedsordførerne og Folketingets Sundhedsudvalg

Aarhus, den 15. april 2022

Reformer af førtidspension har svækket respekten for den empiriske virkelighed og kompensationen for nedsat arbejdsevne. I bør lempe lovgivningen fundamentalt!

Kære beskæftigelsesminister, socialminister og sundhedsminister samt ordførere og medlemmer af de tilhørende tre udvalg.

Førtidspension har over tid skiftet politisk status fra social- til beskæftigelsespolitik. Den seneste reform af førtidspension og fleksjob fra 2013 af daværende beskæftigelsesminister Mette Frederiksen, som nu er statsminister, og daværende socialminister Karen Hækkerup har fuldstændiggjort denne transformation.

Konsekvensen for de syge borgere er, at respekten for deres sygdomsvirkelighed og de lægelige dokumenter i sagen har været faldende. Tidligere tiders førtidspension som kompensation for faktisk manglende erhvervsevne er blevet erstattet af en ideologi, hvor arbejdsevne eller manglen på samme er en potentiel tilstand, en prognose for fremtiden, som borgeren skal kunne dokumentere, og hvor førtidspension alene er den allersidste udvej, når selv en ubetydelig arbejdsevne ikke kan "udvikles" efter lang tids afprøvning.

Det er en logisk følge af ændringer i tilkendelsesmetoden siden 2003, at udredningsforløb bliver længere og mere omfattende end tidligere. Det peger forskere på området på – se venligst min uddybning i en artikel i Kritisk Debat 1. april 2022:

<http://kritiskdebat.dk/reformer-af-foertidspension-har-svaekket-respekten-for-den-empiriske-virkelighed-og-kompensationen-for-nedsat-arbejdsevne/>

og i min kronik i Arbejderen 5. april 2022:

<https://arbejderen.dk/debat/der-skal-lovgives-om-foertidspension-med-fokus-paa-faktiske-realiteter-ikke-paa-hypotetiske-forestillinger-og-hokuspokus/>

Reformpartierne formulerede med etableringen af rehabiliteringsteamet som en del af den nye lovgivning den intention, at borgernes sager formelt skulle behandles med respekt for både deres sundhedsmæssige, sociale og beskæftigelsesmæssige situation. I praksis har den kommunale forvaltning af reformen dog vist, at kommunerne som oftest fokuserer på hypotetiske beskæftigelsesperspektiver frem for på tværfagligt at rumme både sundhedsmæssige, sociale og beskæftigelsesmæssige hensyn til borgeren.

Jeg ved, at regeringen politisk ønsker at henføre lovgivningen alene til Beskæftigelsesministeriets ressort. Ikke desto mindre sender jeg dette brev til ministre, ordførere og udvalgsmedlemmer under både Beskæftigelsesministeriets, Socialministeriets og Sundhedsministeriets ressort for at appellere til, at alle tre ressortministre tager ansvar for at lempe en meget kritisabel og for de syge uretfærdig politik, som også har konsekvenser på social- og sundhedsområdet på både individ- og samfundsniveau.

Beskæftigelsespolitikken er totalitær og skader titusindvis af syge borgere

Den nuværende beskæftigelsespolitik for syge har totalitær karakter, er grundlæggende umenneskelig og skader syge borgere.

Reformen af førtidspension og fleksjob er i årevis blevet kritiseret massivt fra mange sider for, at nogle af disse lange udredningsforløb har gjort folk endnu mere syge og socialt udsatte, end de var i forvejen. Jeg er én af disse kritikere.

Psykiatrifonden og Sind er en anden. De har i en stor og meget omtalt sociologisk undersøgelse i 2019 af 1400 sygemeldte borgere i jobcentersystemet dokumenteret dette. Konklusionerne er markante, alvorlige og væsentlige:

- Hver anden sygemeldte tilknyttet et jobcenter har erfaret, at jobcentret i sagsbehandlingen har tilsidesat deres helbred og set bort fra speciallægeerklæringer
- Næsten syv af ti oplever, at jobcentret belaster deres livskvalitet
- Godt tre af ti beretter, at jobcentret har sat gang i aktiviteter, der direkte har forværret deres helbred
- Knap seks af ti har oplevet et pres fra jobcentret i forhold til at arbejde mere, end de kan magte
- De sygemeldte oplever usikkerhed, utryghed og angst om fremtiden, uforudsigelig sagsbehandling og endeløse afklaringsforløb. Følelse af håbløshed og manglende værdighed er udbredt
- Mere end to af ti sygemeldte har tanker om, at livet ikke er værd at leve
- Knap én af ti personer overvejer selvmord

Jo længere tid sagsbehandlingen og jobcenterforløbet varer ud over det første halve år, jo mere syg bliver borgeren, og jo mere belaster tilknytningen til jobcentret livskvaliteten. Tid er liv – og krav om unødvendigt lange afklaringsforløb for syge er lig med røveri og ødelæggelse af liv!

At lægeudtalelser ignoreres og jobcentre i nogle tilfælde skubber syge borgere ud i selvmord, må betragtes som meget, meget alvorlige konklusioner.

Hvorfor fortsætter I med at føre en meningsløs og vanvittigt dyr politik, når I ved, at den skader titusindvis af syge mennesker, der både bliver mere syge og mindre arbejdsdygtige, og når I ved, at nogle endda dør undervejs i de mange år lange afklaringsforløb? De forløb koster hvert år mindst 13 mia. kroner i driftsomkostninger til den ene absurditet efter den anden og øger sundhedsudgifterne.

Lovgivningen skal rehumaniseres

Jeg mener, at hele lovgivningen, tænkningen og forvaltningssystemet omkring sygemeldte i beskæftigelsespolitikken skal ændres fundamentalt, så der igen bliver plads til erfaringens virkelighed og en menneskelig behandling af mennesker. Det kræver selvsagt, at menneskers helbredsmæssige erfaringer og lægefaglige dokumenter anerkendes og gives større vægt i lovgivningen og forvaltningen.

Det er i bogstavelig talt livsnødvendigt, at lægeudtalelser fremover får forrang i sagsbehandlingen, og at jobcenterforløbene afkortes. Det har i årevis været et massivt ønske fra mennesker med handicap og varig sygdom samt deres mange repræsentanter: Udredningsforløbene skal forkortes til et overskueligt niveau, dokumentationskravene til tilkendelser af førtidspension skal mindskes, og syges sociale sager skal flyttes ud af beskæftigelsespolitikken!

Da den meget lange sagsbehandlings- og jobafprøvnings tid i den nuværende lovgivning om førtidspension som nævnt er en logisk følge af de ændrede tilkendelsesprincipper og den ændrede tilkendelsesmetode siden 2003, er det også en forudsætning for at begrænse sagsbehandlings-tiden for førtidspension og øvrige ydelser i beskæftigelsespolitikken, at Folketinget ændrer *helt* lovgivningen fundamentalt i forhold til den omfattende bureaukratiske tilkendelsesstruktur og krav til dokumentationen.

Den skal ændres, så den respekterer syges virkelighed og balancerer den med de realistiske eller måske snarere urealistiske perspektiver for en ansættelse på arbejdsmarkedet. Der skal lovgives med fokus på faktiske realiteter, ikke på hypotetiske forestillinger og hokusfokus! Og det skal formuleres juridisk præcist og uden elastik-formuleringer, så borgernes rettigheder ikke kan diskuteres, og så retssikkerhed igen bliver noget, borgere her til lands kan regne med at have.

- Ressourceforløbet som kategori og dermed hele forhalingen af afklaring skal afskaffes
- Afklaring skal ske inden for 1-2 år på baggrund af aktuel varigt nedsat funktionsevne (vægt på lægelige og evt. sociale vurderinger og jobafprøvningsforløb) og under hensyntagen til reelle arbejdspektiver eller mangel på samme
- Førtidspension skal være en rettighed, når arbejdsevnen er maks. 7-12 timer ugentligt
- Fleksjobs under 7-12 timer ugentligt skal være frivillige

Det er mine og mange syge menneskers store ønsker og rimelige krav til jer.

Hvad er de egentlige intentioner bag nedbrydende beskæftigelsespolitik?

Til sidst en kommentar til de såkaldte intentioner med reformen af førtidspension og fleksjob, som de fremgår af den politiske aftale herom fra 30. juni 2012.

I aftalen stod der herom, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv; at adgangen til førtidspension skal begrænses; og at fleksjobordningen skal målrettes, så også personer med en lille arbejdsevne kan komme ind i ordningen.

Ville reformen dække et reelt behov for arbejdskraft på arbejdsmarkedet? Efterspørger arbejdsgivere meget syge mennesker, der har en meget svingende og lav arbejdsevne, som har brug for mange kompensationsordninger for overhovedet at kunne præstere at fremmøde?

Nej, det efterspørger arbejdsmarkedet ikke, og vi kender konsekvenserne af den førte politik. Det ses alene af, at det er så svært for syge og handicappede at få et job på arbejdsmarkedet – selv nu, hvor arbejdsgiverne skriger på arbejdskraft venter alene 15.000 fleksjobvisiterede på at få et job. Og titusindvis af øvrige personer i ressourceforløb og på kontanthjælp venter på at blive afprøvet. Til hvad?

Hvordan kan I blive ved med at påstå og selv tro på, at I havde gode intentioner med reformen?

Når politik har mistet forbindelsen med virkeligheden, så skaber det naturligt stor vrede i den befolkning, som rammes af lovgivningen og forvaltningen. Det er udtryk for disrespekt for menneskers tid og liv, at man ikke tager deres sygdomsvirkelighed og deres reelle, nedsatte eller ikke-eksisterende arbejdsevne alvorligt. Det er også disrespekt, når I siger, at det handler om at placere syge borgere på arbejdsmarkedet, når disse borgere i virkeligheden ikke får lov til at være det, men bliver placeret mange år på en ventestation.

Hvis regeringen og de politikere, som repræsenterer aftalepartierne bag reformen, vil kendes på et minimum af respekt for den empiriske virkelighed, for logisk argumentation, økonomisk ansvarlighed, menneskelighed og social ansvarlighed, så er det altså nu, I skal gøre op med de gennemgribende forringelser af vilkårene for førtidspension og fleksjob fra 2012.

Med venlig hilsen

Lisbeth Riisager Henriksen

lisbeth.riisager@gmail.com